

Posudek oponenta diplomové práce

Název: Kolumbijský mírový proces v kontextu veřejných protestů

Autor: Milan Školník

Předkládaná diplomová práce se zabývá velmi aktuálním a současně sporným tématem kolumbijského mírového procesu. Zejména negativní výsledek referenda ohledně přijetí mírové smlouvy vyjednané administrativou Juana Manuela Santose s představiteli kolumbijské guerrilly FARC vybízí k zamyšlení nad charakterem celého procesu a faktorů, které jej bezprostředně ovlivnily. V tomto smyslu je autorova volba tématu více než adekvátní. Na druhou stranu následné zpracování tématu autorem již takový entusiasmus nepůsobí.

Celkově ambice autora v podobě čtyř svým charakterem spíše popis implikujících cílů nejsou příliš veliké. Tak například určit, kdo předně mobilizoval sympatizanty a kdo odpůrce mírového protestu není analyticky nijak náročný úkol, neboť v periodicích se povětšinou objevují informace tohoto typu, přičemž množství analyzovaných protestů autorem není nijak závratné. Druhý cíl, který však nenachází vyjádření v konkrétní výzkumné otázce, by mohl naplnit očekávání plynoucí z charakteru diplomové práce, totiž analyzovat diskurz aktérů protestu v kontextu probíhajících událostí s cílem zachytit jeho případné proměny (str. 5; 15-16). Autorova následná specifikace cíle a postupu jeho plnění je však (ať již záměrně či nezáměrně) nesrozumitelná. Autor tak například uvádí, že mu nejde ani o rámcovou analýzu ani o obsahovou analýzu, ale spíše o sestavení *„si z jednotlivých citací/úryvků, z okruhů jednotlivých článků, pokud možno kompletní nebo alespoň částečně kompletní diskurz, který skutečně na dané události u daného aktéra zazněl. Za účelem získání ucelenějšího obrazu a širšího kontextu. V podstatě by se to dalo nazvat rámcovou analýzou naruby...“*. Co je ovšem ještě problematičtější ve vztahu k tomuto cíli než matoucí specifikace postupu, je poté postup samotný, kdy autor následně sice předkládá u každé protestní akce několik úryvků z prohlášení některých účastníků protestu, avšak bez jakékoliv kontextuální analýzy a sledování jeho proměn v čase, jak avizuje při operacionalizaci indikátorů komparace (str. 15). V kapitole analytické shrnutí pak sice má ambice popsat určité diskurzivní trendy v čase, nicméně zde se omezuje výlučně na diskurzy Álvaro Uribeho a Juana Manuela Santose, což rozhodně není „kompletní“ a domnívám se, že ani „částečně kompletní“ diskurz proběhnuvších protestních událostí.

Konceptuální část je dalším kritickým bodem práce. Autor zde poněkud nahodile a značně povrchně představuje definice celé řady konceptů (politická participace, občanská společnost, koncept kolektivního násilí apod.), a to navíc bez jakékoliv diskuze ohledně jejich uplatnitelnosti s ohledem na stanovené cíle práce. Jinými slovy chybí zde popis toho, proč, a především jak bude autor s danými koncepty pracovat.

Uvážíme-li cíle práce, jako nepříliš logická se jeví také struktura a obsah některých podkapitol, kdy autor velkou většinu analytické části práce věnuje popisu témat, jež s danými cíli nekorespondují, přinejmenším v autorově podání. Proč tak autor například zařazuje do analýzy roli specialistů na násilí zůstává nejasné. Navíc údajná „analýza“ oné role následně zcela absentuje, když se autor omezuje na konstatování o přítomnosti policejních sil v ulicích města, aniž by došlo v rámci demonstrace k násilí či popis událostí výtržnictví, avšak bez prokázání souvislosti s policejními složkami. Podobně nejasné je autorovo chápání politicky relevantní části obyvatelstva. V tomto ohledu tak například autor v jednom případě pouze konstatuje v reakci na Santosův úryvek z předneseného proslovu, že „za politicky relevantní část obyvatelstva lze považovat občanskou společnost přející si mír, ale i vládní činitele“ (str. 23), v jiném případě ji charakterizuje jako odpůrce beztrestnosti pro partyzány z řad občanské společnosti a politického hnutí Centro Democrático. Autorova práce s konceptem vede k jeho přílišnému „napínání“ až se pod něj vejde skoro každý člen občanské společnosti, pročež jeho výpovědní hodnota klesá na nulu. Dle autora se jím uvedené demonstrace vždy těšily politicky relevantní části populace, avšak svá tvrzení autor nezakládá na analýze, ale jednoduše je pouze konstatuje. V tomto smyslu by bylo možné pokračovat otázkami i v případě řady dalších proměnných. „Proč například autor zařazuje identifikaci místa konání protestu; „analýzu“ interakcí aktérů v rámci soupeřivé politiky či toho, zda má demonstrace programový či existenční rozměr? Proč je diskurz rozčleňován právě do Tillyho konceptu? Celkově musím konstatovat, že využití a práce s koncepty jsou v podání autora nepřesvědčivé, jejich chápání simplifikující a následná analýza dat s jejich pomocí povrchní.

Autor nakonec naplňuje předem stanovené cíle, což však neuměňuje fakt, že řada částí práce se jeví redundantně. Naopak části práce z hlediska cílů relevantní jsou spíše stručné a především popisné. Kapitola shrnující počet protestů ve vybraných městech s cílem porovnat je s výsledky referenda postrádá například grafické zpracování, a navíc zde autor ani nediskutuje velikost (přibližný počet účastníků) proběhnuvších protestních aktivit, což by se jevílo v tomto konkrétním případě jako zásadní. Čtenář si tak sám tyto informace musí

dohledávat v jiných částech práce. Závěrečná kapitola věnující se průzkumům veřejného mínění pak postrádá hlubší propojení s předchozími kapitolami. Ve skutečnosti se jedná o pouhý popis jednotlivých grafů, a to navíc dosti nahodilého charakteru, kdy některé průzkumy jsou pouze z pozdějších let, jiné zase pouze z doby Uribeho administrativy, což znesnadňuje vyvozování nějakých obecnějších trendů či kauzálních závěrů, neboť zde nejsou ani stanoveny žádné časové mezníky komparace na základě proběhnuvších událostí. Na autorovu obranu je třeba uvést, že takové ambice ani neměl, což je z mého subjektivního pohledu a s ohledem na fakt, že se jedná o diplomovou práci, přinejmenším škoda. Cílem je tak fakticky jen popsat, jak se kolumbijská veřejnost staví k relevantním otázkám mírového procesu, což za pomoci přepisu dat z databáze LAPOP autor splňuje. Celkově musím konstatovat, že jednotlivé kapitoly jsou nepropojené a práce se tak jeví nekoherentně. Navíc autorova interpretace některých závěrů působí tautologicky jako např. když při závěrečné charakterizaci diskurzů identifikovaných na protestech konstatuje, že „*promírové demonstrace měly obecně charakter pochodů za mír*“.

Pokud jde o využití zdroje, autor čerpal z řady místních periodik, což je jistě ocenitelné, nicméně celkově je množství využití literatury spíše skromné, a to zejména v teoretické části práce. V práci také narážíme na občasné chyby a překlepy, avšak ty nejsou zásadního charakteru.

Závěrem bych dodala, že autor tedy splnil zadané cíle práce, avšak je třeba zdůraznit, že tyto cíle nepředstavovaly příliš velkou výzvu vzhledem k nárokům kladeným na diplomovou práci.

Práci tedy s jistými výhradami doporučuji k obhajobě.

V Cochabambě 9.8.2017

Barbora Vališková